Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0158

Podnikanie žien vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch

Uznesenie Európskeho parlamentu z 30. apríla 2026 o podnikaní žien vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch (2024/2124(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 8 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania[1],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania[2],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ[3] (smernica o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2020 s názvom Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 (COM(2020)0152),

---

1 Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
2 Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
3 Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 7. marca 2025 s názvom Plán pre práva žien (COM(2025)0097),

– so zreteľom na stratégiu Európskeho investičného fondu (EIF) a skupiny Európskej investičnej banky (EIB) pre rodovú rovnosť a posilnenie ekonomického postavenia žien,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[4],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (COM(2021)0345),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. mája 2022 s názvom Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ (COM(2022)0198),

– so zreteľom na program Európskeho inovačného a technologického inštitútu a Európskej rady pre inovácie týkajúci sa vedúceho postavenia žien (Women Leadership Programme),

– so zreteľom na plány európskeho výskumného priestoru v oblasti rodovej rovnosti,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 o dosiahnutí hospodárskej nezávislosti žien prostredníctvom podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2021 o posilnení partnerstva s najvzdialenejšími regiónmi Únie[6],

– so zreteľom na Dohovor OSN o morskom práve,

– so zreteľom na článok 174 ZFEÚ,

---

4 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 54.
6 Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 18.

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júna 2022 o ostrovoch EÚ a politike súdržnosti: súčasná situácia a budúce výzvy[7],

– so zreteľom na odporúčanie Rady z 8. decembra 2022 o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: barcelonské ciele do roku 2030[8],

– so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach roľníkov a ostatných osôb pracujúcich vo vidieckych oblastiach z 28. septembra 2018,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 10/2021 z 26. mája 2021 s názvom Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v rozpočte EÚ: nastal čas premeniť slová na skutky,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

– so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A10-0058/2026),

A. keďže ženy vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch zohrávajú kľúčovú úlohu pri dynamike miestnych hospodárstiev, životaschopnosti poľnohospodárskeho odvetvia a zachovaní kultúrneho dedičstva a predstavujú základný pilier územnej súdržnosti, sociálnej udržateľnosti a hospodárskej odolnosti vo vidieckych oblastiach; keďže napriek tomuto nenahraditeľnému prínosu naďalej čelia právnym, finančným, kultúrnym a infraštruktúrnym prekážkam, ktoré obmedzujú podnikanie žien a úplné dosiahnutie ich ekonomickej nezávislosti; keďže v mnohých členských štátoch sú ženy vo vidieckych oblastiach neúmerne postihnuté nedostatočným prístupom k cenovo dostupnej starostlivosti o deti, primeraným dopravným spojeniam, digitálnej infraštruktúre a podporným systémom zohľadňujúcim rodové hľadisko a možnostiam trávenia voľného času, čo obmedzuje ich možnosť plne sa zúčastňovať na trhu práce a prispieva k zhoršenému duševnému zdraviu; keďže veľká časť práce, ktorú vykonávajú ženy vo vidieckych oblastiach, je naďalej neformálna, nezaplatená a často sa nezohľadňuje v oficiálnych štatistikách, čo zvyšuje neviditeľnosť ich prínosu k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju; keďže vidiecke oblasti sú neoddeliteľnou súčasťou európskeho spôsobu života, ktorý odráža jedinečnú rovnováhu medzi tradičným dedičstvom a pokrokom a ktorého kontinuita závisí od uznania a účinného začlenenia žien do procesov rozvoja vidieka; keďže približne 30 % obyvateľstva EÚ žije vo vidieckych oblastiach, ktoré tvoria približne 83 % celkového územia EÚ; keďže tieto regióny majú zásadný

---

7 Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 48.
8 Ú. v. EÚ C 484, 20.12.2022, s. 1.

význam pre hospodársku stabilitu, sociálnu súdržnosť a konkurencieschopnosť EÚ[9];

B. keďže EÚ je pri vykonávaní všetkých svojich činností zodpovedná za podporu rovnosti medzi ženami a mužmi v súlade so zmluvami; keďže rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou hodnotou EÚ, základným právom a kľúčovou zásadou európskeho piliera sociálnych práv, ktorá je zakotvená v článku 2 Zmluvy o Európskej únii; keďže v článku 8 ZFEÚ sa stanovuje zásada uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti, podľa ktorej sa rodové hľadisko musí začleniť do všetkých politík a programov; keďže žiadny členský štát zatiaľ nedosiahol úplnú rodovú rovnosť a pokrok v tomto smere je naďalej pomalý, pričom členské štáty dosiahli v indexe rodovej rovnosti Európskej únie za rok 2019 v priemere 67,4 bodu zo 100, čo predstavuje zlepšenie len o 5,4 bodu od roku 2005;

C. keďže hospodársky blahobyt a úspech žien nemožno oddeliť od dodržiavania základných práv, ako je právo na život bez rodovo motivovaného násilia a právo na telesnú autonómiu prostredníctvom prístupu k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a súvisiacim právam vrátane prístupu k bezpečnej a legálnej starostlivosti v prípade umelého prerušenia tehotenstva v celej EÚ; keďže zaistenie bezpečného a ohľaduplného pracovného prostredia bez obťažovania a rodových stereotypov posilňuje kariérne príležitosti žien a podporuje kultúru vzájomného rešpektu, zodpovednosti a dôstojnosti; keďže ekonomická nezávislosť žien zas významne prispieva k ich bezpečnosti a ochrane pred rodovo motivovaným a domácim násilím;

D. keďže rozdiel v zamestnanosti žien a mužov vo vidieckych oblastiach predstavuje približne 13 percentuálnych bodov (v porovnaní s 10 percentuálnymi bodmi v mestách) a v niektorých členských štátoch presahuje 20 percentuálnych bodov, pričom podľa údajov Eurostatu dosiahla miera účasti žien na trhu práce v roku 2022 len 31,6 %; keďže hospodárska strata spôsobená rozdielmi v zamestnanosti žien a mužov predstavuje 370 miliárd EUR ročne, pričom zlepšenie rodovej rovnosti by mohlo do roku 2050 zvýšiť HDP EÚ až o 3,15 bilióna EUR;

E. keďže pre vidiecke, ostrovné, horské a najvzdialenejšie regióny predstavuje demografický pokles osobitnú výzvu, ktorá je zároveň aj príležitosťou, pokiaľ ide o zvýšenie atraktivity podnikania a možnosť zakladať podniky a budovať udržateľné živobytie v týchto oblastiach, keďže odchod mladých ľudí a žien za lepšími príležitosťami ohrozuje generačnú obnovu, vitalitu komunít a dlhodobý hospodársky rozvoj;

---

9 Podľa modelovania na úrovni lokálnych administratívnych jednotiek z roku 2018 na základe demografických údajov Eurostatu a Spoločného výskumného centra, Atlas of demography (Demografický atlas).

keďže v EÚ počet relatívne mladých žien opúšťajúcich vidiecke oblasti zvyčajne prevyšuje počet relatívne mladých mužov, čo môže byť okrem iného dôsledkom prekážok, ako je izolácia a limitovaná ponuka vzdelávacích a pracovných príležitostí; keďže tento demografický vývoj môže brzdiť sociálno-ekonomický rozvoj niektorých vidieckych oblastí;

F. keďže poľnohospodárky naďalej čelia nerovnostiam, najmä pokiaľ ide o prístup k pôde, odbornej príprave a financovaniu; keďže zo štatistík vyplýva, že podnikateľky sa pri získavaní finančných prostriedkov a kapitálu stretávajú s väčšími ťažkosťami ako muži; keďže 30 % podnikateľov v EÚ tvoria ženy, ale dostávajú len 2 % z dostupného nebankového financovania; keďže tento percentuálny podiel počas pandémie zjavne klesol na 1 %[10]; keďže z údajov vyplýva, že podnikateľky dosahujú vyššie príjmy aj napriek tomu, že dostávajú nižšiu finančnú podporu[11]; keďže cielená praktická podpora, ako sú mikroúvery, mentorstvo a administratívne zjednodušenie, môžu byť účinnými nástrojmi na podporu podnikania;

G. keďže ženy v pohraničných, horských, najvzdialenejších a vzdialených regiónoch čelia intenzívnejším výzvam a prekážkam v dôsledku izolácie, starnutia obyvateľstva a obmedzených služieb; keďže miera zamestnanosti žien v najvzdialenejších regiónoch je takmer vždy pod priemerom EÚ, pričom najväčší rozdiel na úrovni 38,5 percentuálneho bodu bol zaznamenaný v roku 2020; keďže v niektorých najvzdialenejších regiónoch je mimoriadne vysoká aj nezamestnanosť mladých ľudí[12];

H. keďže ženy žijúce v ostrovných oblastiach a najvzdialenejších regiónoch čelia ďalším ťažkostiam a osobitným prekážkam vyplývajúcim z geografickej izolácie, nízkej hustoty obyvateľstva, starnutia obyvateľstva a nedostatku základných verejných a súkromných služieb, čo sú faktory, ktoré prehlbujú sociálno-ekonomické rozdiely a sťažujú prístup k zamestnaniu, odbornej príprave a podnikateľským príležitostiam; keďže podpora účasti žien na digitálnom a inovatívnom podnikaní posilňuje hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť; keďže ženy vo vidieckych oblastiach východných pohraničných regiónov ďalej čelia dôsledkom vojny na Ukrajine vrátane bezpečnostným hrozieb, narušenia dodávateľského

---

10 Európska komisia a EIB, *Funding women entrepreneurs.How to empower growth* (Financovanie podnikateliek: ako posilniť rast), jún 2020.

11 Women in VC, Experior Venture Fund and Unconventional Ventures, Funding in the CEE Region Through the Lens of Gender Diversity and Positive Impact (Financovanie v regióne strednej a východnej Európy z hľadiska rodovej rozmanitosti a pozitívneho vplyvu), 2021, https://ceereport2021experiorvc.unconventional.vc/.

12 Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Outermost regions at a glance – assets, challenges and opportunities (Najvzdialenejšie regióny v skratke – aktíva, výzvy a príležitosti) (SWD(2022)0133).

reťazca a hybridných rizík, čo sťažuje podnikanie a prístup k službám a financovaniu; keďže riešenie týchto kombinovaných výziev si vyžaduje cielené a diferencované európske verejné politiky v súlade s článkom 349 ZFEÚ, ako aj osobitné opatrenia odrážajúce špecifickú zraniteľnosť pohraničných regiónov, aby sa zabezpečilo úplné hospodárske, sociálne a politické začlenenie žien na týchto územiach;

I. keďže ženy žijúce v horských regiónoch Európy často čelia špecifickým výzvam, ktoré obmedzujú ich podnikateľský potenciál, vrátane náročných dopravných spojení, obmedzeného prístupu k digitálnej infraštruktúre, službám starostlivosti o deti, možnostiam odbornej prípravy a finančnej podpore; keďže postavenie žien v horských regiónoch Európy by malo byť posilnené nielen v úlohách pracovníčok alebo podnikateliek, ale aj spolumajiteliek a osôb s rozhodovacou právomocou v miestnych hospodárskych subjektoch; keďže zriadenie účelovo vytvorených subjektov a družstevných vlastníckych štruktúr môže ženám umožniť spoločne vlastniť, riadiť a využívať komunitné podniky; keďže takéto modely, ako preukazujú mnohé iniciatívy súkromného sektora, podporujú inkluzívnu správu vecí verejných, posilňujú hospodársku nezávislosť a pomáhajú udržať hodnotu v horských oblastiach, čím podporujú kolektívne podnikanie, spoločnú zodpovednosť a udržateľný regionálny rozvoj žien a dievčat;

J. keďže ženy tvoria 52 % európskeho obyvateľstva a predstavujú 34,4 % samostatne zárobkovo činných osôb v EÚ a len 30 % začínajúcich podnikov založili ženy[13], čo svedčí jednak o ich rastúcej účasti, ako aj o nevyužitom potenciáli pre podnikanie žien; keďže ženy v podnikaní nielenže vytvárajú hospodársky rast a zamestnanosť, ale podporujú aj udržateľnejšie a inkluzívnejšie obchodné modely, dosahujú lepšie výsledky v environmentálnych a sociálnych ukazovateľoch a ukazovateľoch riadenia podnikov a s väčšou pravdepodobnosťou ponúkajú svojim zamestnancom možnosti odbornej prípravy (EIB, 2021); keďže rôznorodé rozhodovacie skupiny dosahujú lepšie, inkluzívnejšie a udržateľnejšie výsledky;

K. keďže ženy vo vidieckych oblastiach sú často neúmerne zraniteľné voči sexuálnemu násiliu počas vojny, invázie a konfliktu z dôvodu izolácie, obmedzeného prístupu k službám poskytujúcim ochranu a slabšej bezpečnostnej infraštruktúry;

L. keďže ženy vo vidieckych oblastiach sú často nedostatočne zastúpené v rozhodovacích procesoch a riadiacich orgánoch, ako sú poľnohospodárske družstvá, sociálni partneri a miestne

---

13 Globálny monitor súkromného podnikania, osobitná správa, *Women's Entrepreneurship 2020/21:Thriving Through Crisis* (Podnikanie žien 2020/21: Prosperovať napriek kríze), Londýn, 2021.

samosprávy[14]; keďže ženy vo vedúcich a rozhodovacích pozíciách sú kľúčovými vzormi pre ďalšiu generáciu;

M. keďže prístup k spoľahlivým a porovnateľným údajom rozčleneným podľa pohlavia a územia je základnou podmienkou pre presné pochopenie situácie žien vo vidieckych oblastiach, a teda aj pre navrhovanie, vykonávanie a hodnotenie účinných verejných politík, ktoré primerane riešia potreby žien a pomáhajú znižovať nerovnosti, pretože úplné začlenenie žien do poľnohospodárstva a hospodárskeho života prispieva k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, rodovej rovnosti a udržateľného rozvoja;

N. keďže tzv. tradičné rodové úlohy a stereotypy stále ovplyvňujú rozdelenie práce doma a v spoločnosti; keďže zosúladenie pracovného života, najmä podnikania, s rodinným životom je naďalej zložité a stále predstavuje významnú výzvu, najmä pre ženy; keďže tento problém je obzvlášť naliehavý vo vidieckych, horských a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch, kde je obmedzená dostupnosť verejných služieb, najmä vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, mobility a starostlivosti o deti; keďže nedostatočná infraštruktúra a chýbajúce podporné mechanizmy narúšajú rovnosť príležitostí, sťažujú ženám plne rozvíjať ich podnikateľský potenciál, obmedzujú ich plnohodnotnú účasť na trhu práce a prehlbujú rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami; keďže ženy, ktoré rozvíjajú malé podniky vo vidieckych oblastiach, pomáhajú znižovať vyľudňovanie dedín; keďže podnikanie žien by sa malo podporovať prierezovými a holistickými opatreniami, ktoré zaistia ich rovnocennú účasť na trhu práce, odstránia rozdiely v odmeňovaní žien a mužov a budú bojovať proti rodovo podmienenej diskriminácii na trhu práce a všeobecne za odstránenie rodových stereotypov, obťažovania a diskriminácie v pracovnej sfére aj mimo nej; keďže rozdiely v prístupe k sociálnej ochrane pre samostatne zárobkovo činné ženy a vypomáhajúce manželky vrátane dôchodkov, nemocenskej a rodinnej dovolenky prehlbujú rozdiely v odmeňovaní a dôchodkoch žien a mužov a odrádzajú od podnikania; keďže neplatenú opatrovateľskú prácu a prácu v domácnosti vykonávajú prevažne ženy, čo ovplyvňuje ich zamestnanosť a kariérny postup a prispieva k rozdielom v odmeňovaní a dôchodkoch žien a mužov; keďže nerovnomerné rozdelenie a podhodnotenie opatrovateľskej práce a práce v domácnosti spolu s diskrimináciou a rodovými stereotypmi naďalej obmedzujú čas a mobilitu žien, ako aj ich prístup k sociálnym právam a príležitostiam vo vidieckych a vzdialených

---

14 Inštitút pre európsku environmentálnu politiku, What is the link between gender equality and agriculture sustainability? (Ako súvisí rodová rovnosť s udržateľnosťou poľnohospodárstva?), september 2021.

oblastiach, čo vedie k strate podnikateľského potenciálu a narušenej rovnováhe medzi pracovným a súkromných životom;

O. keďže všetky formy rodovo motivovaného násilia, vrátane domáceho, sexuálneho, psychologického, ekonomického a online zneužívania a prenasledovania, predstavujú porušenie ľudských práv, a to aj práva na telesnú autonómiu a integritu a práva na život bez diskriminácie; keďže ženy a dievčatá žijúce vo vidieckych a vzdialených oblastiach, ktoré sú obeťami rodovo motivovaného násilia, čelia ďalším prekážkam v prístupe k spravodlivosti, ochrane, podporným službám a zdravotnej starostlivosti v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia z dôvodov, ako sú geografická izolácia, nedostatočná infraštruktúra, obmedzený prístup k špecializovaným službám, digitálna priepasť a sociálna stigmatizácia; keďže tieto prekážky často vedú k nedostatočnému nahlasovaniu, zvýšenej zraniteľnosti, nedostatočnému prístupu k podporným službám a beztrestnosti páchateľov; keďže tieto faktory sťažujú plnú účasť žien na spoločenskom, hospodárskom a politickom živote vo vidieckych oblastiach z dôvodu chýbajúcich ochranných sietí a špecializovaných služieb v kombinácii s pretrvávajúcou ťarchou tradičných rodových úloh a zvyšujú zraniteľnosť žien, zachovávajú stav vylúčenia a obmedzujú ich schopnosť uplatňovať základné práva; keďže odstránenie týchto prekážok je nevyhnutnou podmienkou podpory rodovej rovnosti, posilnenia sociálnej súdržnosti a harmonického rozvoja vidieckych oblastí; keďže mladé ženy vo vidieckych oblastiach čelia vyššej miere násilia než ženy v mestských oblastiach a podľa štúdie Svetovej zdravotníckej organizácie každá tretia žena na svete zažila fyzické alebo sexuálne násilie, pričom mladé ženy na vidieku sú týmto javom zaťažené neúmerne viac;

P. keďže vo vidieckych oblastiach pretrvávajú výrazné rozdiely medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o zamestnanosť, ktoré tvoria približne 13 % (v porovnaní s 10 %v mestských oblastiach); keďže v niektorých členských štátoch tieto rozdiely presahujú 20 percentuálnych bodov; keďže tieto rozdiely zostávajú na úrovni EÚ od roku 2012 relatívne stabilné; keďže vo viac ako polovici členských štátov sú rodové nerovnosti výraznejšie vo vidieckych oblastiach než v mestách; keďže mnohé ženy sa ocitajú v situáciách väčšej zraniteľnosti aj v dôsledku neistých pracovných podmienok, ako sú sezónne práce, alebo v iných prípadoch vykonávaním „neviditeľných“ neplatených úloh na rodinných farmách, kde pôsobia ako vypomáhajúce manželky, čo často vedie k nedostatočnému prístupu k sociálnej ochrane alebo dávkam v materstve; keďže ženy vo vidieckych a v znevýhodnených regiónoch sa častejšie rozhodujú pre podnikanie a samostatnú zárobkovú činnosť než ženy v mestských a hospodársky prosperujúcich regiónoch; keďže samostatná zárobková činnosť môže byť formou práce, ktorá pomáha vytvárať pracovné miesta a znižovať nezamestnanosť žien, ale vyžaduje si zavedenie primeranej sociálnej ochrany; keďže vo vidieckych oblastiach dosahuje podiel žien vykonávajúcich samostatnú zárobkovú činnosť 38 %; keďže ženy sú

nadmerne zastúpené v neistých typoch samostatnej zárobkovej činnosti; keďže ženy sú zároveň kľúčovou hnacou silou hospodárskej prosperity a sociálneho začlenenia vo vidieckych oblastiach, najmä prostredníctvom podnikania, ktorého podpora je strategickou prioritou udržateľného rozvoja EÚ;

Q. keďže podnikanie si vyžaduje vedomosti a zručnosti; keďže ženy na vidieku čelia väčším prekážkam v prístupe k vzdelaniu než muži; keďže v EÚ bol v roku 2019 podiel obyvateľov vidieka aspoň so základnými digitálnymi zručnosťami o 14 % nižší v porovnaní s obyvateľmi miest (48 % oproti 62 %); keďže digitálna integrácia je základným predpokladom na zabezpečenie toho, aby ženy a dievčatá mali prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, ako aj na trh práce, napríklad diverzifikáciou poľnohospodárskych činností, prácou na diaľku, inováciami a pracovnými príležitosťami, či už na pracovisku alebo na diaľku, a aby mali prínos z dynamiky technologických a obchodných inovácií; keďže podpora plného prístupu žien ku všetkým úrovniam vzdelávania, okrem iného k vede, technológiám, inžinierstvu, umeniu a matematike (STEAM) a finančnému vzdelávaniu má zásadný význam, keďže ako sa uvádza v Draghiho správe o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti zverejnenej v septembri 2024, počet absolventov v oblastiach STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika) dvojnásobne prevyšuje počet absolventiek týchto odborov, pričom tieto rozdiely sa ešte viac prehlbujú pri výbere povolania po ukončení školskej dochádzky, najmä v povolaniach v oblasti IKT, kde pracuje takmer štyrikrát viac mužov ako žien, a vzdelávanie tak môže zohrávať kľúčovú úlohu pri odstraňovaní rodových rozdielov, diverzifikácii odborných zručností a posilňovaní hospodárskej a sociálnej konkurencieschopnosti vidieckych oblastí; keďže digitálna integrácia žien prispieva k ich hospodárskej autonómii, územnej súdržnosti a modernizácii poľnohospodárskeho sektora a podnikateľskej štruktúry;

R. keďže vzdelávanie je kľúčovým nástrojom na podporu ekonomickej nezávislosti žien, odstránenie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov a riešenie diskriminácie na základe pohlavia na trhu práce; keďže je naliehavo potrebné, aby sa v celej EÚ poskytovala komplexná a vekovo primeraná sexuálna a vzťahová výchova, ktorá je nevyhnutným prostriedkom v boji proti rodovým stereotypom a na podporu rovnosti od útleho veku; keďže napriek tomu, že ženy sú v priemere vzdelanejšie ako muži, v povolaniach STEAM sú stále nedostatočne zastúpené a často z týchto odvetví odchádzajú z dôvodu pretrvávajúcej diskriminácie a stereotypov; keďže treba zvýšiť investície EÚ do vzdelávania a programov zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie s cieľom vytvoriť rovnaké podmienky v oblastiach STEAM a zabezpečiť, aby sa vo vznikajúcich odvetviach, ako je umelá inteligencia, nepreberali existujúce rodové predsudky; keďže dôležité sú mentorské programy, podnikateľské centrá vedené ženami a podpora mimovládnych organizácií, ktoré sa snažia posilniť postavenie žien v týchto oblastiach; keďže začleňovanie rodového

hľadiska je dôležité vo všetkých politikách a aspektoch rozpočtu EÚ vrátane primeraného financovania osvetových kampaní na úrovni EÚ o dostupných programoch a možnostiach financovania;

S. keďže počet žien v poľnohospodárstve sa v posledných rokoch pomaly zvyšuje; keďže iba 30 % poľnohospodárskych podnikov v celej EÚ riadia ženy a keďže tieto podniky sú zvyčajne menšie než tie, ktoré riadia muži, majú nižšie príjmy a horší prístup k finančnej podpore; keďže za týmto číslom sa skrývajú výrazné rozdiely v zastúpení žien v poľnohospodárstve v jednotlivých členských štátoch; keďže ženy často preberajú časť zodpovednosti svojich partnerov za riadenie poľnohospodárskeho podniku bez toho, aby mali prospech z príslušného postavenia alebo sociálnej ochrany spojenej s touto prácou;

T. keďže ženy, prinajmenšom na úrovni vedenia alebo riadenia poľnohospodárskych podnikov, dostávajú z oboch pilierov spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) pomerne menšiu podporu než muži; keďže je to spôsobené tým, že ženy zvyčajne riadia menšie poľnohospodárske podniky, vlastnia menej pôdy a majú obmedzený prístup k formálnemu a špecializovanému vzdelávaniu[15]; keďže ženy čelia pri prístupe k pôde väčším prekážkam než muži, lebo vo vidieckych oblastiach je stále rozšírený model prechodu majetku z otca na syna; keďže menšia priemerná veľkosť poľnohospodárskych podnikov vedených ženami, ako aj skutočnosť, že využívajú modely výroby, ktoré sú vo všeobecnosti diverzifikovanejšie a viac zamerané na ochranu životného prostredia, takisto sťažujú ich prístup k bankovým úverom[16]; keďže vďaka týmto vlastnostiam sú však ich poľnohospodárske podniky odolnejšie voči klimatickým a trhovým výkyvom a ľahšie sa prevádzajú;

U. keďže pre ženy so zdravotným postihnutím môže byť ťažšie začať s podnikaním; keďže sa nepodporuje podnikanie starších žien, hoci by sa mali považovať za nositeľky cenného a nevyužitého potenciálu pre hospodársky rast, najmä vo vidieckych oblastiach, kde obyvateľstvo starne rýchlejšie ako v mestských oblastiach; keďže podpora podnikania u migrantiek môže ponúknuť veľké príležitosti na ich začlenenie do trhu práce a posilniť ich ekonomickú nezávislosť a postavenie;

V. keďže poľnohospodárstvo zohráva vo vidieckych oblastiach zásadnú úlohu z hľadiska zachovania prírodných zdrojov, zaistenia

---

15 Casares Guillen, B., Women in Rural Development: Integrating a gender dimension into policies for rural areas in Europe (Ženy v rozvoji vidieka: Integrácia rodového rozmeru do politík pre vidiecke oblasti v Európe), European Evaluation Society, Rotterdam, 2021.

16 Camille Tourtelier, Monica Gorman, Saoirse Tracy, Influence of gender on the development of sustainable agriculture in France (Vplyv rodu na rozvoj udržateľného poľnohospodárstva vo Francúzsku), Journal of Rural Studies, 2023.

potravinovej bezpečnosti, podpory hospodárskeho rozvoja a rozvoja zamestnanosti a podpory komunít; keďže aktívne zapojenie žien v celom hodnotovom reťazci – od výroby cez spracovanie až po distribúciu a inovácie – je kľúčovým faktorom konkurencieschopnosti, kvality a udržateľnosti tohto odvetvia;

W. keďže počet žien vo funkciách vlastníkov poľnohospodárskych podnikov sa v celej EÚ zvyšuje, ale stále zostávajú menšinou; keďže v roku 2020 bolo medzi vlastníkmi poľnohospodárskych podnikov v EÚ len 31,6 % žien[17], ktoré obhospodarovali v priemere iba 12 % využívanej poľnohospodárskej plochy; keďže tieto poľnohospodárske podniky vedené ženami sú zvyčajne menšie než poľnohospodárske podniky riadené mužmi, majú nižšie príjmy a obmedzenejší prístup k finančnej podpore; keďže za týmito štatistikami sa skrývajú výrazné rozdiely v zastúpení žien v poľnohospodárstve v jednotlivých členských štátoch;

X. keďže väčšina žien pracujúcich v poľnohospodárstve alebo agropotravinárskych odvetviach je zamestnaná na základe neštandardných zmlúv alebo zmlúv na čiastočný úväzok; keďže poľnohospodári mladší ako 40 rokov riadia len 12 % všetkých poľnohospodárskych podnikov v EÚ a iba 3 % z nich sú mladé poľnohospodárky;

Y. keďže vo vidieckych oblastiach, kde sú miestne tradície a úzko prepojené komunity často základom spoločnosti, pomôže získavanie praktických zručností orientovaných na budúcnosť u mladých ľudí, a najmä dievčat zabezpečiť, aby mohli prosperovať a prenášať silu svojho dedičstva do digitálneho veku; keďže právne uznanie a sociálne zabezpečenie žien v poľnohospodárstve, tradičných remeslách a kreatívnych odvetviach prispieva k odolnosti a rozvoju miestneho hospodárstva, zachovaniu kultúry a ku generačnej obnove; keďže ženy vo vidieckych oblastiach často poberajú nižšiu mzdu než muži a zabezpečenie rovnakej mzdy za rovnakú prácu je nevyhnutné, aby sa zvýšila atraktívnosť podnikania a umožnilo zakladanie podnikov a udržateľný život vo vidieckych oblastiach;

Z. keďže ženy na vidieku často zohrávajú poprednú úlohu pri prepájaní miestneho dedičstva s podnikaním, a to od remeselných konzervární až po cateringové služby ponúkajúce čerstvé poľnohospodárske výrobky a inovatívne potraviny, čím vytvárajú silné a udržateľné podniky, ktoré živia ich komunity a zachovávajú miestnu kultúru stravovania pre budúce generácie;

AA. keďže program LEADER, ktorý zapája miestne zainteresované strany do navrhovania a realizácie stratégií, rozhodovania a prideľovania zdrojov na rozvoj ich vidieckych oblastí, je mimoriadne účinným

---

17 Eurostat, Farmers and the agricultural labour force - statistics (Poľnohospodári a pracovná sila v poľnohospodárstve – štatistické údaje).

nástrojom na podporu žien vo vedúcich pozíciách a podnikateliek na vidieku;

AB. keďže podpora účasti žien na digitálnom a inovačnom podnikaní posilňuje hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť, najmä v ostrovných oblastiach a najvzdialenejších regiónoch, pretože pomáha prekonávať prekážky spôsobené geografickou izoláciou;

AC. keďže posilnenie postavenia žien v európskom poľnohospodárstve a vo vidieckom hospodárstve je nevyhnutné nielen na dosiahnutie rodovej rovnosti, ale aj na podporu udržateľného rozvoja vidieka v súlade s cieľom OSN v oblasti udržateľného rozvoja č. 5 o rodovej rovnosti;

AD. keďže ženy na vidieku zohrávajú dôležitú úlohu pri zachovávaní a obohacovaní klasického a tradičného odievania;

AE. keďže ženy v EÚ v súčasnosti získavajú len 1 – 2 % finančných prostriedkov rizikového kapitálu, čo poukazuje na potrebu posilniť rodovo responzívne finančné nástroje a zabezpečiť rovnaký prístup k investičným príležitostiam;

AF. keďže na rozvoj politík v oblasti podnikania na vidieku, ktoré účinne riešia osobitné potreby žien, sú nevyhnutné údaje rozčlenené podľa pohlavia a konzultácie so zainteresovanými stranami; keďže na riešenie osobitných výziev, ktorým čelia ženy v poľnohospodárstve, musia Komisia a členské štáty lepšie zohľadňovať vplyv poľnohospodárskych politík na ženy;

Posilnenie postavenia podnikateliek

1. zdôrazňuje, že podnikateľky vrátane tých zo vzdialených a najvzdialenejších regiónov sú kľúčovou hnacou silou inovácií, súdržnosti a konkurencieschopnosti vo vidieckych, ostrovných a najvzdialenejších regiónoch; vyzýva na zlepšenie prístupu ku všetkému financovaniu inovácií, prispôsobeným podporným programom pre malé a stredné podniky a príležitostiam v rámci ekologického a digitálneho hospodárstva, čím sa zabezpečí, že sa podnikateľky budú môcť v plnej miere zúčastňovať na rozvíjajúcich sa trhoch; vyzýva na rozšírenie prístupu k súkromným investíciám a na podporu príležitostí na voľnom trhu; zdôrazňuje, že podnikateľky musia plne využívať výhody strategického plánu Kompas konkurencieschopnosti, ktorého cieľom je obnoviť dynamiku Európy a urýchliť jej hospodársky rast vytvorením priaznivého prostredia pre mladé inovatívne startupy, podporou vedúceho postavenia priemyslu v rýchlo rastúcich odvetviach založených na prelomových technológiách a podporou šírenia technológií v rámci etablovaných spoločností a MSP; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva, aby sa politika EÚ vo všetkých európskych verejných politikách podľa potreby viac zameriavala na uplatňovanie prierezového a integrovaného prístupu k situácii a výzvam najvzdialenejších regiónov; trvá na tom, že každý

človek v Európe by mal mať právo a príležitosť vybudovať si plnohodnotný život vo svojom rodnom regióne – čiže právo zostať;

2. zdôrazňuje, že rodová rovnosť má zásadný význam pre dosiahnutie agendy EÚ v oblasti hospodárskej konkurencieschopnosti a prosperity, pretože plná a rovnocenná účasť žien na trhu práce, podnikateľskom trhu a v inovačnom systéme zvyšuje produktivitu a podporuje inkluzívny a udržateľný rast, čo celkovo posilňuje globálnu konkurencieschopnosť EÚ; zdôrazňuje, že nedostatok prístupných a cenovo dostupných služieb starostlivosti o deti zostáva jednou z hlavných prekážok plnej účasti žien na podnikaní a zamestnanosti vo vidieckych, vzdialených a v ostrovných oblastiach; vyzýva členské štáty, aby v programoch financovaných z Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) uprednostnili investície do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili mechanizmy na podporu podnikania žien vo vidieckych oblastiach, najmä uľahčením prístupu k úverom, inováciám a vhodným finančným nástrojom, a tým podporili hospodársku autonómiu žien a diverzifikáciu poľnohospodárskych činností;

3. vyzýva na rozvoj programov, ktoré ženám zabezpečia prístup k vzdelávaniu v oblastiach, ako je digitalizácia, financie a riadenie podnikov, a to aj prostredníctvom trhovo orientovaných iniciatív a partnerstiev súkromného sektora; vyzýva tiež na podporu podnikania a inovácií prostredníctvom štruktúrovaných mentorských sietí a platforiem partnerského učenia, najmä v oblastiach, ako je digitalizácia, financie a administratíva; ďalej zdôrazňuje význam iniciatív na zvyšovanie informovanosti o dostupnosti a výhodách týchto sietí a platforiem medzi poľnohospodárkami, s cieľom podporiť ich väčšiu účasť a posilnenie postavenia žien pracujúcich v poľnohospodárstve; zdôrazňuje potenciálnu hodnotu podpory EÚ zameranej na výsledky, ktorá by pomáhala zakladať miestne riadené iniciatívy, ako sú okrem iného podnikateľské siete, ktoré posilňujú podnikanie žien a ich zapojenie do komunít vo vidieckych oblastiach a zároveň podporujú spoluprácu súkromného sektora v prospech všetkých obyvateľov vidieka vrátane žien; konštatuje, že vedenie podniku môže vytvárať pracovné miesta a príjmy, a tým aj pridanú hodnotu pre podniky a spoločnosť ako celok; berie na vedomie úspech projektov, ktoré podporujú mentorstvo a partnerské učenie medzi podnikateľkami; vyzýva Komisiu, aby pri navrhovaní a rozširovaní štruktúrovaných programov mentorstva a partnerského učenia v celej EÚ vychádzala z takýchto úspešných iniciatív s cieľom zabezpečiť, aby podnikateľky mohli v plnej miere využívať štruktúry na výmenu poznatkov a podporu; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa už od počiatočných štádií vzdelávania bojovalo proti rodovým stereotypom, ktoré stále obmedzujú prístup žien k určitým hospodárskym odvetviam a vedúcim pozíciám, s cieľom zabezpečiť rovnaké príležitosti a posilniť príspevok žien k hospodárskej a

sociálnej dynamike vidieckych a ostrovných oblastí a horských a najvzdialenejších regiónov;

4. zdôrazňuje význam rovnakej podpory podnikania žien prostredníctvom osobitnej podpory a zdrojov, či už v oblasti STEAM, IKT, sociálneho hospodárstva, dopravných služieb, remesiel, podnikov súvisiacich so starostlivosťou a iných; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať mladé ženy vo vidieckych oblastiach, ktoré vstupujú do tradične mužských profesijných oblastí, uznať ich rastúci úspech a čoraz väčšiu otvorenosť mnohých podnikov voči talentom a inováciám zo strany žien a zároveň naďalej podporovať inkluzívnu a podpornú kultúru na pracovisku; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali mentorské a vzdelávacie programy pre podnikateľky s osobitným zameraním na matky, ktoré sa vracajú na trh práce po materskej alebo rodičovskej dovolenke, a na rodičov malých detí vo vidieckych oblastiach, aby bola účasť na týchto programoch možná aj pri súbežnom plnení opatrovateľských povinností a aby sa znížila neprimeraná záťaž, ktorej ženy čelia;

5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali programy na podporu podnikov vedených ženami, vrátane odbornej prípravy v oblasti podnikania a riadenia, miestnych podnikateľských sietí a výmenu poznatkov v kľúčových odvetviach, s osobitným zameraním na vidiecke a ostrovné oblasti a najvzdialenejšie regióny; vyzýva na posilnenie odbornej prípravy v oblasti pravidiel jednotného trhu EÚ, využívania online platforiem elektronického obchodu a účasti na medzinárodných veľtrhoch; zdôrazňuje, že zlepšenie prístupu podnikateliek na vývozné trhy zvýši konkurencieschopnosť, odolnosť a pridanú hodnotu vidieckych ekonomík; konštatuje, že rozšírenie prístupu k cenovo dostupným internetovým službám, poskytovanie prispôsobených programov odbornej prípravy, ktoré sa opierajú o silné stránky žien, a presadzovanie politík, ktoré podporujú rovnakú účasť, pomáha ženám pri prekonávaní prekážok, aby mohli prevziať aktívnu a vedúcu úlohu v digitálnom hospodárstve;

6. podporuje vytváranie sietí ženských družstiev a združení v agropotravinárskom sektore, ktoré podporujú udržateľné, obehové obchodné modely s miestnou pridanou hodnotou, s osobitným dôrazom na ekologické poľnohospodárstvo, remeselné spracovanie a priamy predaj;

7. víta odhodlanie Komisie vytvoriť platformu pre „ženy v poľnohospodárstve“, ktorá bude slúžiť ako fórum na diskusiu a výmenu osvedčených postupov s cieľom posilniť účasť a podporovať rovnosť príležitostí v agropotravinárskom sektore; vyzýva Komisiu, aby Európskemu parlamentu každoročne predkladala správu o činnostiach a výsledkoch tejto platformy; ďalej vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že práca tejto platformy bude náležite zohľadnená pri príprave a rozvoji budúcich politických iniciatív v oblastiach poľnohospodárstva a rozvoja vidieka;

8. naliehavo vyzýva členské štáty, aby pomocou osvetových kampaní, a to aj v tradičných a sociálnych médiách propagovali úspešné príbehy podnikateliek vo vidieckych a najvzdialenejších regiónoch s cieľom zvýšiť ich viditeľnosť, sebadôveru a komunitnú angažovanosť; v tejto súvislosti konštatuje, že je dôležité rozvíjať finančnú gramotnosť, najmä so zameraním na ženy, keďže vo finančných znalostiach existujú medzi ženami mužmi rozdiely – v prieskume finančných znalostí, ktorý uskutočnila Európska komisia, získali v EÚ muži v priemere o 18 percentuálnych bodov viac než ženy[18]; požaduje prijatie opatrení zameraných na zapojenie žien do ich komunít s cieľom využiť miestne prístupy a prístupy zdola nahor, ako aj na podporu sietí pre zapojenie žien a ďalších iniciatív; požaduje cielené kampane, ktoré by prezentovali moderný obraz žien v poľnohospodárstve s cieľom prilákať mladé ženy k podnikateľským aktivitám v tomto odvetví;

9. vyzýva Komisiu, členské štáty a Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE), aby v spolupráci so sociálnymi partnermi aj naďalej analyzovali kľúčové prekážky zamestnanosti a podnikania žien, a to aj v najvzdialenejších, ostrovných a vzdialených regiónoch, a aby navrhli inšpirujúce opatrenia na prekonanie týchto prekážok brániacich rastu a prosperite; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali podniky vedené ženami poskytovaním právneho a technického poradenstva, výmenou najlepších postupov, poskytovaním pomoci podnikateľkám pri prekonávaní izolácie vo vidieckych oblastiach a posilňovaním ich konkurencieschopnosti a zvyšovaním podielu podnikateliek a samostatne zárobkovo činných osôb vo vidieckych oblasti v EÚ;

10. vyzýva členské štáty, aby vychádzali z analýz a zistení inštitútu EIGE týkajúcich sa podnikateľskej činnosti a samostatnej zárobkovej činnosti žien vo všetkých členských štátoch a zaistili kvalitný a porovnateľný zber údajov a jednotné ukazovatele pre prístup k financovaniu, mieru prežitia podnikov, rast, odvetvové zastúpenie a inovácie, aby zverejňovali porovnávacie ročné prehľady výsledkov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni s cieľom monitorovať pokrok, identifikovať zaostávajúce regióny (vrátane vzdialených, ostrovných, najvzdialenejších a vidieckych oblastí) a podporovať transparentnosť, určovať a rozšíriť osvedčené postupy a úspešné podnikateľské príbehy zdokumentované inštitútom EIGE – ako sú mentorské siete, inkluzívne investičné programy, podnikateľské centrá pre ženy a partnerské siete – a šíriť ich vo vidieckom kontexte, aby navrhovali cielené finančné nástroje, záručné schémy a iniciatívy na budovanie kapacít vychádzajúce z prekážok identifikovaných inštitútom EIGE (napr. nedostatky sietí, zaujatosť pri rozhodovaní o financovaní, nedostatok vzorov) s cieľom odstrániť medzeru vo vykonávaní, a aby

---

18 Európska komisia Monitoring the level of financial literacy in the EU (Monitoring úrovne finančnej gramotnosti v EÚ), rýchly prieskum Eurobarometra 525, 2023.

poskytovali technickú podporu vnútroštátnym a regionálnym orgánom a umožnili im budovanie kapacít s cieľom začleniť uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti do podnikateľských programov a zabezpečiť súlad s metodikou inštitútu EIGE, najlepšími postupmi a rámcom indexu rodovej rovnosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zhromažďovali údaje rozčlenené podľa pohlavia s cieľom zabezpečiť komplexný prehľad o sociálno-ekonomickom postavení žien na vidieku a aby pri navrhovaní, vykonávaní a hodnotení politík a programov v oblasti rozvoja vidieka zohľadňovali rodový rozmer; zdôrazňuje význam posúdení vplyvu pri vypracovaní takýchto návrhov, pokiaľ ide o prínos k dosiahnutiu cieľov týkajúcich sa začleňovania hľadiska rodovej rovnosti vo vidieckych oblastiach; naliehavo žiada, aby sa do hodnotení programov EÚ zahrnuli údaje rozčlenené podľa pohlavia s cieľom zabezpečiť, aby verejné investície účinne podporovali podnikanie žien a prispievali k odstraňovaniu rodových rozdielov v prístupe k financiám a hospodárskym príležitostiam;

11. podporuje stratégiu Komisie pre úniu úspor a investícií, ako aj vytvorenie a rozšírenie inkluzívnych finančných nástrojov vrátane účtu investičných úspor EÚ, ktorý by zvyšoval a uľahčoval prístup k financovaniu pre podniky v EÚ vedené ženami, a vyzýva Komisiu, aby do tejto stratégie začlenila uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti; v tejto súvislosti víta zavedenie značky Finance Europe pre dlhodobé investičné a sporiace produkty EÚ, ktoré investujú 70 % svojich aktív do európskych spoločností;

12. vyzýva Komisiu, aby zaviedla tzv. fond pre zakladateľky, ktorý by poskytoval cielenú finančnú podporu a investičné príležitosti podnikom vedeným ženami; zdôrazňuje, že takýto fond by rozšíril kapacitu EIF na podporu fondov súkromného a rizikového kapitálu a zároveň by prispel k odstráneniu rozdielov vo financovaní mužov a žien a k dosiahnutiu konkurencieschopnosti v celej EÚ; vyzýva na prijatie opatrení v súlade so smernicou o ženách vo vrcholových orgánoch[19], ktoré by riešili rodové predsudky v prístupe k financovaniu, vrátane európskej siete investorov, ktorí si uvedomujú význam rodovej rovnováhy, a osobitných nástrojov a cieľov (napr. mikrofinancovanie, záruky a kapitál) prispôsobených vidieckym MSP vedeným ženami;

13. zdôrazňuje, že podnikateľky na vidieku majú schopnosť premeniť miestne nápady na cezhraničné úspechy v rámci EÚ; víta rozvoj moderných digitálnych nástrojov a slobodu pohybu a obchodu v rámci EÚ, ktoré uľahčujú podnikanie žien na vidieku a umožňujú im

---

19 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach (Ú. v. EÚ L 315, 7.12.2022, s. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

prepájanie s novými trhmi, cezhraničnú spoluprácu a zdieľanie ich autentických miestnych výrobkov a služieb so zákazníkmi v celej Európe; konštatuje, že zatiaľ čo mnohé miestne projekty tento celoeurópsky potenciál nevyužívajú v plnom rozsahu, niektoré členské štáty nemajú geografické predpoklady na to, aby sa podieľali na tejto cezhraničnej hospodárskej činnosti;

14. uznáva rastúcu dynamiku a silné odhodlanie investovať do digitálnej infraštruktúry, rozvoja zručností a inkluzívnych rámcov digitálnej politiky, vďaka čomu vznikajú zaujímavé príležitosti na posilnenie postavenia žien na vidieku a zabezpečenie toho, aby mohli plne využívať výhody digitálnej transformácie; zdôrazňuje význam cielených investícií do digitálnej infraštruktúry, príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, rozvoj zručností a inkluzívnych rámcov digitálnej politiky, ktoré zabezpečia, aby sa ženy na vidieku, a najmä ženy z ostrovných oblastí a najvzdialenejších regiónov mohli plne zapojiť do digitálnej transformácii, a vyzýva na realizáciu takýchto investícií; vyzýva Komisiu, aby znížila byrokratickú záťaž; zdôrazňuje, že rodová rovnosť je nevyhnutná pre úspešnú digitálnu transformáciu, pretože plná účasť žien v digitálnych odvetviach zvyšuje inovácie a hospodársku odolnosť; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila začlenenie rodovej rovnosti do cieľov všetkých politík a programov v oblasti digitálnych zručností s cieľom zaistiť, aby ženy mali rovnaký prospech z príležitostí v rozvíjajúcom sa digitálnom hospodárstve;

15. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že vnútroštátne vzdelávacie systémy vrátane odborného a terciárneho vzdelávania a systémov vo vidieckych a vzdialených oblastiach budú poskytovať spoľahlivý prístup k digitálnym zručnostiam a vzdelávaniu v oblastiach STEM spôsobom, ktorý dievčatám aj chlapcom umožní naplno rozvíjať svoj potenciál; zdôrazňuje, že treba podporovať výber podnikania ako kariérnej dráhy – a to bez stereotypov – a začleniť rodovú rovnosť a finančné vzdelávanie do školských osnov; zdôrazňuje význam mentorských programov, ženských vzorov a partnerstiev medzi školami, univerzitami, podnikmi a organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom inšpirovať dievčatá, aby sa venovali kariére v odboroch STEM; vyzýva na začlenenie cieľov rodovej rovnosti do akčného plánu digitálneho vzdelávania a požaduje cielené financovanie zo strany EÚ a členských štátov na podporu žien a dievčat vo vznikajúcich digitálnych oblastiach, ako je umelá inteligencia, dátová veda a čisté technológie;

16. vyzýva na prijatie cielených opatrení na zlepšenie prístupu žien k príležitostiam na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácie, k informáciám o odbornej príprave v oblasti podnikania, k programom financovaným EÚ a k systémom financovania podnikov vo vidieckych, ostrovných a najvzdialenejších regiónoch;

17. žiada, aby programy na podporu inovácií vo vidieckych oblastiach výslovne zahŕňali opatrenia zamerané na ženy ako cieľovú skupinu, napríklad prostredníctvom nízkoprahových informačných služieb, inovačných seminárov špecificky určených pre ženy a aktívneho oslovovania manažérok poľnohospodárskych podnikov;

18. nabáda členské štáty, aby uznali a podporovali tradičné zručnosti žien na vidieku, ako je výroba odevov a pletenie košíkov, ako dôležité kultúrne bohatstvo, ktoré zachováva dedičstvo a vytvára hospodárske príležitosti, najmä vzhľadom na kľúčovú úlohu žien v agroturistike, remeselnej výrobe, remeselnej produkcii potravín, priamom marketingu a regionálnych hodnotových reťazcoch; vyzýva na investovanie do programov odbornej prípravy prispôsobených ženám a dievčatám na vidieku, ktoré im umožnia vytvárať udržateľný príjem a zaistiť rodinné živobytie; ďalej zdôrazňuje, že ženy môžu pomôcť preklenúť digitálnu priepasť a uvoľniť svoj obrovský potenciál v úlohe inovátoriek, podnikateliek a predstaviteliek komunít, čím pripravia pôdu pre inkluzívnejšie, dynamickejšie a odolnejšie spoločnosti;

19. zdôrazňuje, že ak rizikový kapitál podporí vidiecky podnik vedený ženou s cieľom zaistiť plné zapojenie a posilnenie postavenia žien v celej ich rozmanitosti, vysiela to silný signál dôvery, ktorý zvyšuje sebadôveru podnikateľky a zviditeľňuje ju v podnikateľskom ekosystéme; poukazuje aj na potenciál podnikateľských anjelov, ktorí môžu vstúpiť do podnikania ešte skôr a ponúknuť počiatočné financovanie, aby pomohli podnikateľkám urobiť prvé kroky; poznamenáva, že podnikateľskí anjeli sú ochotní dať šancu novým alebo neovereným nápadom, najmä ak vidia potenciál vo vízii a v odhodlaní zakladateľky; zdôrazňuje, že tento druh podpory je zásadný vo vidieckych oblastiach, kde podniky nemusia spĺňať tradičné kritériá financovania; pripomína, že veľký rizikový kapitál je zameraný na mestá, kde často sídlia aj príslušní investori, zatiaľ čo podnikateľskí anjeli sa skôr angažujú na miestnej úrovni a majú osobný záujem podporovať vidiecke komunity a posilňovať postavenie žien ako hybnej sily miestnej hospodárskej obnovy;

20. požaduje cielené opatrenia na zlepšenie prístupu žien k pôde, financiám, vzdelávaniu a odbornej príprave vrátane flexibilných možností, najmä pre začínajúce poľnohospodárky a majiteľky podnikov; zdôrazňuje, že treba riešiť štrukturálne a inštitucionálne prekážky vrátane ťažkostí pri získavaní právneho postavenia poľnohospodárskych podnikov, predpisov v oblastiach daní a sociálneho zabezpečenia, ktoré znevýhodňujú ženy spravujúce poľnohospodársky podnik spolu s partnerom, a administratívne prekážky pri vlastníctve poľnohospodárskych podnikov, ktoré znevýhodňujú ženy; zdôrazňuje, že každá žena, ktorá sa chce venovať podnikateľskej činnosti, by k tomu mala byť povzbudzovaná, pretože podnikanie vytvára pracovné miesta a príjmy, a tým aj pridanú hodnotu pre podnik a celú spoločnosť; vyzýva poľnohospodárske družstvá a organizácie výrobcov financované v rámci SPP, aby vo

svojich riadiacich orgánoch postupne zaviedli referenčné hodnoty pre zastúpenie žien a mužov a zabezpečili tak ženám rovnaký prístup do rozhodovacích štruktúr; zdôrazňuje, že takouto účasťou sa zvýši konkurencieschopnosť vidieckych podnikov, pretože sa využije inovačný potenciál a riadiace schopnosti žien;

21. zdôrazňuje, že programy podporujúce prístup žien k podnikaniu a možnostiam samostatnej zárobkovej činnosti vo vidieckych oblastiach by sa mali osobitne zameriavať na ženy v neistých situáciách, ako sú migrujúce pracovníčky, najmä migrujúce poľnohospodárske pracovníčky, ženy so zdravotným postihnutím, ženy s dlhou históriou nezamestnanosti a staršie ženy;

22. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali podnikanie žien vrátane osobitných sietí pre prevod podnikov a mentorstvo, a aby navrhli programy financovania alebo podporné opatrenia vrátane jednotných usmernení, a to tak, aby k nim mali prístup menšie podniky a zainteresované strany a aby administratívne zaťaženie bolo úmerné veľkosti podniku, keďže podniky a poľnohospodárske podniky žien sú v priemere menšie než podniky a poľnohospodárske podniky mužov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že aj jednotlivci alebo menšie organizácie budú mať možnosť získať prehľad o možnostiach financovania a požiadať o ne, a že im pri tom bude poskytnutá pomoc; vyzýva Komisiu, aby navrhla osobitné opatrenia na podporu mladých poľnohospodárok a podnikateliek v agropotravinárstve vrátane finančných podnetov, a aby takisto navrhla iniciatívy na odstránenie prekážok brániacich prístupu k pôde a prevodu poľnohospodárskych podnikov ďalším generáciám; zdôrazňuje, že generačná obnova je kľúčom k zachovaniu a rozvoju poľnohospodárskej činnosti, ktorá zaisťuje potravinovú bezpečnosť, ako aj existenciu dynamických vidieckych komunít; vyzýva najmä Komisiu, aby v rámci SPP navrhla osobitné opatrenia zamerané na mladé poľnohospodárky;

23. nabáda členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby štrukturálne a investičné fondy EÚ zacielili na podnikateľky a samostatne zárobkovo činné ženy a podporovali ich; zdôrazňuje, že treba zvyšovať povedomie a realizovať informačné kampane o súčasných a budúcich možnostiach financovania Únie pre podnikateľky vo vidieckych oblastiach;

24. vyzýva na zrýchlený prístup k financovaniu a verejnému obstarávaniu pre mikropodniky a malé podniky vedené ženami vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje, že tento mechanizmus by mal zahŕňať zníženie administratívnej záťaže a zjednodušenie postupov, ako aj zavedenie záloh pre startupy, ktoré umožnia začatie podnikateľskej činnosti; zdôrazňuje, že mikroúvery zohrávajú dôležitú úlohu pri zlepšovaní prístupu žien k finančným službám, pretože im pomáhajú čo najlepšie využiť trhové a sociálne príležitosti prístupu na finančné trhy; víta verejné a súkromné fondy, v rámci ktorých sa uplatňujú

politiky rodovej rovnosti, rozmanitosti a začleňovania; chváli príklady, keď sa súkromné fondy zaviazali merať a sledovať zastúpenie žien a mužov a každoročne zverejňovať správy o svojich zisteniach;

25. vyzýva Komisiu, aby z príslušných programov vyčlenila primerané finančné prostriedky na podporu podnikov vedených ženami vo vidieckych a vzdialených oblastiach, najmä v inovačných odvetviach a odvetví cestovného ruchu, pomocou vhodných opatrení v rámci relevantných programov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zaoberali otázkou neúmerne nedostatočného zastúpenia osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce, najmä žien, a to zavedením osobitných opatrení vrátane primeraných stimulov a podporných opatrení pre zamestnávateľov a spoločnosti, ktoré prijímajú osoby so zdravotným postihnutím, pri zohľadnení kapacít mikropodnikov a malých podnikov; zdôrazňuje, že treba podporovať zamestnávanie žien so zdravotným postihnutím aj v malých a stredných podnikoch (MSP) a prostredníctvom samostatnej zárobkovej činnosti, a to cielenými stimulmi, stanovením cieľov na pracovisku v súvislosti s osobami so zdravotným postihnutím a vzdelávacími programami prispôsobenými potrebám osôb so zdravotným postihnutím;

26. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že podnikanie žien vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch získa vo viacročnom finančnom rámci na obdobie po roku 2027 primeranú podporu vrátane financovania z príslušných programov, ako sú SPP vrátane POSEI, Horizont Európa, program LEADER a Digitálna Európa; zdôrazňuje, že je dôležité uľahčiť prístup k finančným prostriedkom EÚ pre vidiecke podniky, družstvá a komunitné projekty vedené ženami; ďalej vyzýva na uplatňovanie rodového hľadiska vo všetkých oblastiach politiky a rozpočtoch, aby politiky EÚ mohli slúžiť skutočne všetkým ženám, a najmä podnikateľkám; opakuje, že je potrebná komplexná stratégia EÚ pre podnikanie žien vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch, a žiada, aby sa na túto stratégiu výslovne vyčlenili osobitné finančné zdroje a mechanizmy financovania; okrem toho vyzýva Komisiu, aby zachovala alebo zvýšila účelovo vyčlenený rozpočet určený na program LEADER; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili program LEADER znížením administratívnej záťaže miestnych orgánov a zjednodušením prístupu, presadzovaním miestnej zodpovednosti za komunitné rozvojové projekty a podporou účasti žien v miestnych akčných skupinách;

27. vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným prístupom podnikateliek vo vidieckych oblastiach k službám starostlivosti o deti a opatrovateľským službám; nabáda k investovaniu do infraštruktúry starostlivosti a k presadzovaniu politík priaznivých pre rôzne druhy rodín s cieľom podporiť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom podnikateliek; nabáda členské štáty a regióny, aby v súlade s

článkom 349 ZFEÚ vypracovali osobitné politiky pre najvzdialenejšie regióny, v ktorých zohľadnia izoláciu, starnutie obyvateľstva a nedostatok služieb a zaistia opatrenia prispôsobené realite žien v týchto regiónoch;

28. poukazuje na to, že zjednodušenie je v záujme konkurencieschopnosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zjednodušili administratívne požiadavky a požiadavky na podávanie správ vrátane zavedenia jednotných usmernení, a to tak, aby malé podniky, družstvá a komunitné iniciatívy vedené ženami mali prístup k financovaniu bez neprimeranej záťaže, a aby zabezpečili cielený prístup k finančnej podpore z programov financovania EÚ na podporu podnikania žien vrátane osobitných sietí pre prevod podnikov a mentorstvo;

Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti

29. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili komplexné a vekovo primerané vzdelávanie, začlenenie digitálnych zručností a predmetov relevantných z hľadiska digitalizácie vrátane tých, ktoré sú určené pre vidiecke a vzdialené oblasti, a aby poskytovali spoľahlivý prístup k digitálnym zručnostiam a vzdelávaniu v oblastiach STEAM spôsobom, ktorý bude potláčať stereotypy a umožní dievčatám aj chlapcom naplno rozvíjať svoj potenciál; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila komplexnú a vekovo primeranú sexuálnu a vzťahovú výchovu chlapcov a dievčat, ktorá bude spochybňovať rodové stereotypy a učiť študentov o súhlase a právach, aby zaistila inkluzívne vzdelávanie založené na vzájomnom rešpekte a nediskriminácii a zároveň podporila posilnenie postavenia mladých žien, aby sa mohli za rovnakých podmienok zapájať do spoločenského života a na trhu práce, keďže posilnenie hospodárskeho postavenia je kľúčom k podpore konkurencieschopnejšieho a odolnejšieho hospodárstva;

30. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v úzkej spolupráci s Eurostatom, národnými štatistickými úradmi a regionálnymi monitorovacími strediskami zabezpečili systematický zber, analýzu a šírenie spoľahlivých a aktuálnych štatistických údajov rozčlenených podľa pohlavia, veku, územia a sektora ako základ pre verejné politiky založené na dôkazoch; uznáva význam posúdení vplyvu pri koncipovaní takýchto návrhov, pokiaľ ide o ich prínos k dosahovaniu cieľov uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vo vidieckych oblastiach;

31. zdôrazňuje transformačný potenciál umelej inteligencie, online platforiem a nástrojov práce na diaľku pri uľahčovaní ekonomickej účasti žien vo vidieckych oblastiach;

32. naliehavo vyzýva členské štáty, aby poskytovali odbornú prípravu, pohotovostné služby a infraštruktúru, ktoré zohľadňujú rodové

hľadisko, s cieľom zmierniť vplyv kríz na vidiecke, vzdialené a najvzdialenejšie komunity;

33. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že v rámci jej opatrení v čase krízy budú štandardným prvkom všetkých reakcií na núdzové situácie menštruačné hygienické balíčky;

34. pripomína, že Dvor audítorov vo svojej osobitnej správe 10/21 o uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti v rozpočte EÚ dospel k záveru, že Komisia toto hľadisko primerane neuplatňovala a nevyužívala dostatočne údaje a ukazovatele rozčlenené podľa pohlavia; zdôrazňuje najmä, že Európsky dvor audítorov vyjadril poľutovanie nad tým, že systém priamych platieb v rámci SPP „neponecháva priestor na pozitívne opatrenia týkajúce sa žien“, a poznamenal, že „je nevyhnutne potrebné vykonať rodovú analýzu podpory príjmov vyplácanej poľnohospodárom prostredníctvom priamych platieb vrátane rozdelenia príjmov a ich prepojenia s vlastníctvom pôdy, oprávnenou pôdou a príjemcami platieb“; konštatuje, že keďže poľnohospodárske podniky žien sú v priemere menšie než poľnohospodárske podniky mužov, systém priamych platieb založený na ploche poľnohospodárky nevyhnutne znevýhodňuje; vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že v týchto otázkach nedošlo takmer k žiadnemu zlepšeniu, a to ani v súčasnej SPP, ani v návrhu uverejnenom 16. júla 2025;

35. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali informačné kampane a programy budovania kapacít v oblasti sociálnych a pracovných práv žien, najmä vo vidieckych a vzdialených oblastiach, vrátane práv na sociálnu ochranu, materstvo, zdravie a bezpečnosť na pracovisku, s cieľom posilniť ich plnú a informovanú účasť na hospodárskom a sociálnom živote;

Tradičná kultúra a remeslá

36. oceňuje komunity, ktoré zachovávajú miestne dedičstvo a tradície, podporujú a zavádzajú iniciatívy na podporu miestnych poľnohospodárskych podnikov vedených ženami a zachovanie a propagáciu tradičných remesiel, ktoré často rozvíjajú a udržiavajú miestne ženské združenia vrátane vidieckych ženských organizácií, kultúrnych skupín, pamiatkových subjektov a múzeí; uznáva, že tieto činnosti významne prispievajú k hospodárskej diverzifikácii, zachovaniu kultúrneho a nehmotného dedičstva, posilneniu udržateľného cestovného ruchu a podpore uznania kultúry v rámci miestnej komunity, čo je často nepovšimnutý a podceňovaný rozmer vidieckych hospodárstiev; ďalej zdôrazňuje, že aktívne zapojenie žien do týchto činností posilňuje sociálnu súdržnosť, územnú identitu a príťažlivosť vidieckych oblastí;

37. zdôrazňuje úlohu organizovaných združení poľnohospodárok a žien na vidieku, ktoré sú oporou podnikateľského, sociálneho a kultúrneho

rozvoja vo vidieckych oblastiach; žiada, aby tieto organizácie boli štrukturálne posilnené a zapojené do realizácie opatrení v oblasti rodovej rovnosti, najmä do poskytovania odbornej prípravy, mentorských programov, zdravotnej starostlivosti a poradenstva pri začatí podnikateľskej činnosti;

38. zdôrazňuje obrovský potenciál tradičných remesiel a obehového miestneho hospodárstva, najmä v prípade žien v neistých podmienkach vrátane starších žien, žien so zdravotným postihnutím, migrantiek a žien žijúcich v chudobe; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali medzigeneračné a multikultúrne podnikanie a remeselné hodnotové reťazce prostredníctvom odbornej prípravy, financovania a opatrení na zviditeľnenie;

39. zdôrazňuje, že mnohé podniky vedené ženami vo vidieckych oblastiach sú malé a často založené na viacerých činnostiach a multifunkčnosti poľnohospodárstva, napr. na kombinácii poľnohospodárstva s cestovným ruchom, remeslami alebo so sociálnymi službami; požaduje podporné programy, ktoré výslovne zohľadnia tieto kombinácie;

40. zdôrazňuje, že ženy vďaka výrobe tradičných odevov, výšiviek a tkania a svojej znalosti miestnych materiálov a vzorov odovzdávaných z generácie na generáciu pomáhajú zachovať kultúrne dedičstvo, ktoré navyše obohacujú vlastnou kreativitou a inovátorstvom; uznáva, že prínos žien spočíva jednak v zachovávaní techník, ako aj v inšpirovaní nových generácií, aby si vážili autenticitu a kvalitu a oceňovali identitu žien v móde v celej ich rozmanitosti;

41. nabáda na podporu programov celoživotného vzdelávania zameraných na ženy vo vidieckych oblastiach, ktoré ponúkajú neustále príležitosti na rozšírenie vedomostí a získavanie nových zručností; zdôrazňuje význam formálneho uznávania predchádzajúceho vzdelania s cieľom oceniť skúsenosti získané mimo formálneho vzdelávacieho kontextu a uľahčiť integráciu alebo reintegráciu na trhu práce; odporúča takisto, aby sa zaviedli osobitné iniciatívy týkajúce sa digitálneho začleňovania starších žien vo vidieckych a vzdialených oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch s cieľom zmenšiť generačnú a územnú digitálnu priepasť a zároveň posilniť ich autonómiu, účasť v spoločnosti a na digitálnej transformácii;

42. poznamenáva, že miestne činnosti nielenže zachovávajú osvedčené poľnohospodárske metódy a remeslá, ale predstavujú aj dynamické prejavy kultúrneho dedičstva, ktoré často vzdávajú hold úspechom žien a dievčat a ich prínosu pre komunity a ľudstvo všeobecne;

43. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať možnosti celoživotného vzdelávania vo vidieckych oblastiach a podporovať tak dobrú úroveň duševného zdravia starších žien na vidieku;

44. požaduje viac viditeľných príkladov, ktoré by preukazovali talent a odhodlanie remeselníčok a poľnohospodárok, keďže tieto komunity sú mimoriadne atraktívne miesta, ktoré priťahujú turistov, čím vytvárajú udržateľné hospodárske príležitosti a predstavujú hmatateľné príklady vidieckeho kultúrneho dedičstva;

45. vyzýva na väčšiu podporu pri zachovávaní stáročných remeselných tradícií, ako je tkanie, vyšívanie, hrnčiarstvo, tradičná výroba a spracovanie potravín v poľnohospodárskych podnikoch, ako aj pri zachovávaní miestnych hodnotových reťazcov a agroturistiky, ktoré presadzujú mnohé vidiecke združenia vedené ženami; uznáva dôležitú úlohu ženských vidieckych združení pri zachovávaní kultúrneho dedičstva a posilňovaní sociálnej súdržnosti, pričom poukazuje na úspech príkladov z Írska, ako sú Irish Countrywomen's Association (Združenie írskych žien na vidieku) a miestne ženské dielne, pokiaľ ide o podporu zručností, zapojenia komunít a hospodárskych príležitostí pre ženy na vidieku; vyzýva Komisiu, aby takéto iniciatívy podporovala a uznávala v celej EÚ ako prostriedok na posilnenie vidieckych ekonomík, zachovanie tradičných remesiel a posilnenie postavenia žien na vidieku;

46. podporuje vytvorenie osobitného tematického podprogramu pre ženy vo vidieckych oblastiach v rámci strategických plánov SPP, ktorý bude financovaný z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a zameraný na podporu zamestnanosti a podnikania žien prostredníctvom príležitostí súvisiacich s agroturistikou, rozvojom „digitálnych dedín“ a presadzovaním udržateľného poľnohospodárstva, a to zlepšením prístupu poľnohospodárok k pôde, úverom, finančným nástrojom, rozvoju zručností a profesionálnej výkonnosti prostredníctvom programov odbornej prípravy a poradenských služieb, ako aj posilnením ich účasti v miestnych akčných skupinách a územných partnerstvách vytvorených v rámci programu LEADER;

47. vyzýva na začlenenie textilnej a remeselnej výroby, ktorej sa venujú ženy na vidieku, do plánov hospodárskeho rozvoja členských štátov a regiónov, pričom zdôrazňuje úlohu partnerstiev súkromného sektora pri rozširovaní prístupu na trh;

48. vyzýva Komisiu, aby v ostrovných a vzdialených oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch zvyšovala informovanosť o finančných a iných nástrojoch dostupných na úrovni EÚ, ktoré podporujú podnikanie, motivujú ženy v týchto oblastiach zapájať sa do podnikateľských projektov a zlepšujú príležitosti samostatnej zárobkovej činnosti;

49. podporuje propagáciu dobrovoľného označovania pre drobných výrobcov v okrajových ostrovných regiónoch s cieľom vyzdvihnúť výrobky, ktoré z väčšej časti vyrobili, spracovali alebo uviedli na trh ženy; navrhuje rozvíjať tieto označenia, najmä v kontexte

komunitných spracovateľských iniciatív, aby sa posilnili podniky žien pri vytváraní miestnych hodnôt a marketingu; odporúča prepojiť tieto označenia s existujúcimi regionálnymi značkami a iniciatívami, aby sa uľahčilo ich zavádzanie a prijatie;

Poľnohospodárstvo, rybolov a agropotravinový dodávateľský reťazec

50. oceňuje odolnosť žien v poľnohospodárstve a rybolove a ich súvisiaci prínos k zásobovaniu našej spoločnosti, rastu miestnych hospodárstiev a budovaniu silných komunít v celej EÚ, najmä vo vidieckych a ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch;

51. zdôrazňuje, že treba neustále podporovať zviditeľnenie, uznanie a ocenenie prínosu žien k poľnohospodárstvu a rozvoju vidieka, a to aj v rodinných poľnohospodárskych podnikoch; vyzýva členské štáty, aby odstránili praktické prekážky, ktoré ženám bránia vo vlastníctve pôdy a v nástupníctve, a zaručili tak rodovo rovnocenný prístup k pôde, úverom, finančným prostriedkom SPP a politiky súdržnosti, poradenským službám, podpore inovácií a dedičským právam; zdôrazňuje, že SPP musí byť viac zosúladená so zásadami uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a rovnosti medzi ženami a mužmi; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby podporné opatrenia SPP ponúkali poľnohospodárkam rodovo responzívnu a cielenú podporu vrátane poľnohospodárskych poradenských služieb a usmernení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, materskej a opatrovateľskej dovolenky, duševného zdravia a prístupu k zdravotnej starostlivosti; vyzýva zastupujúce organizácie, aby podporovali a zdôrazňovali účasť zástupkýň a hovorkýň žien, ktoré budú presne odrážať prítomnosť žien v poľnohospodárstve a vo vidieckych oblastiach; žiada, aby sa zohľadnila práca žien v poľnohospodárskych podnikoch, najmä práca, ktorou pomáhajú manželom a partnerom, s cieľom zabezpečiť väčšie právne uznanie ich práce a práv; zdôrazňuje, že hoci mnohé ženy pracujú roky, tieto cenné skúsenosti nevyústia do vedúcich či kľúčových rozhodovacích funkcií;

52. zdôrazňuje, že riadiace pozície v poľnohospodárskych podnikoch naďalej zastávajú prevažne muži, čo poukazuje na výrazne nízke zastúpenie žien vo vedúcich funkciách v poľnohospodárstve; domnieva sa, že táto situácia zdôrazňuje naliehavú potrebu verejných politík a osobitných nástrojov zameraných na zlepšenie prístupu žien k riadiacim a rozhodovacím pozíciám, zabezpečenie rovnakých príležitostí, uznanie ich schopností a podporu generačnej obnovy; zdôrazňuje, že ženy vo vidieckych oblastiach vrátane žien so zdravotným postihnutím zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore miestnych komunít vďaka svojim hospodárskym a sociálnym aktivitám, ale stále sú nedostatočne zastúpené v rozhodovacích štruktúrach; odporúča, aby programy na podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka obsahovali jasné ciele pre vyváženú účasť mužov a

žien na riadiacich pozíciách v poľnohospodárskych podnikoch a v organizáciách primárneho sektora;

53. poukazuje na to, že mnohé manželky pracujúce v poľnohospodárskych podnikoch nie sú dostatočne chránené v prípade rozvodu, rozluky alebo úmrtia manžela; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci so záujmovými skupinami v oblasti poľnohospodárstva vypracovali modely, ktoré by viac zohľadňovali sociálne zabezpečenie, spoločné podnikanie a dedičské práva;

54. nabáda členské štáty, aby zbierali údaje rozčlenené podľa pohlavia o vlastníctve pôdy, vedúcom postavení v poľnohospodárstve a neformálnom prínose žien s cieľom posilniť postavenie žien a umožniť fundovanejšie politické rozhodnutia, ktoré odrážajú silu a talent žien; víta plán Komisie zriadiť stredisko EÚ pre monitorovanie poľnohospodárskej pôdy; víta návrh vytvoriť stredisko EÚ pre monitorovanie poľnohospodárskej pôdy, ktorý uviedol komisár Hansen vo svojej Vízii pre poľnohospodárstvo a potraviny, a zdôrazňuje, že je potrebné, aby toto stredisko zhromažďovalo údaje rozčlenené podľa pohlavia; vyzýva Komisiu, aby posúdila politické nedostatky, ktoré ženám bránia získavať alebo dediť pôdu, a aby vydala politické odporúčania, ako takéto nedostatky riešiť; vyzýva Komisiu, aby v rámci SPP predovšetkým navrhla osobitné opatrenia zamerané na mladé poľnohospodárky;

55. vyzýva Komisiu, aby navrhla osobitné opatrenia na podporu mladých poľnohospodárok a podnikateliek v agropotravinárstve vrátane finančných podnetov a iniciatív na riešenie štrukturálnych a kultúrnych prekážok brániacich prístupu k pôde a nástupníctvu v poľnohospodárskych podnikoch; zdôrazňuje, že generačná obnova je kľúčom k zachovaniu a rozvoju poľnohospodárskej činnosti, ktorá zaisťuje potravinovú bezpečnosť, ako aj existenciu dynamických vidieckych komunít; žiada, aby sa zvýšil podiel rozpočtu SPP, ktorý je vyčlenený na opatrenia osobitne zamerané na podporu poľnohospodárok, s cieľom podporiť rodovú rovnosť vo vidieckych oblastiach a posilniť sociálno-ekonomické začlenenie žien v poľnohospodárstve; vyzýva najmä Komisiu, aby v rámci SPP navrhla osobitné opatrenia zamerané na mladé poľnohospodárky, keďže v súčasnosti nie je možné stanoviť v rámci programu Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu pre mladých poľnohospodárov priority pre ženy;

56. zasadzuje sa najmä o to, aby budúci rozpočet SPP zahŕňal osobitné opatrenia pre mladé poľnohospodárky, najmä v najvzdialenejších regiónoch, ktoré im uľahčia prístup k úverom, pôde a inováciám, aby bola zaručená generačná obnova v oblastiach, ktoré sú obzvlášť ohrozené ukončením poľnohospodárskej činnosti;

57. vyzýva členské štáty, ako aj regionálne a miestne samosprávy, aby cielene informovali, vzdelávali a podporovali ženy vo vidieckych

oblastiach, aby sa mohli zúčastňovať na rozhodovacích a rokovacích procesoch vo svojich oblastiach, napríklad v obecných, školských, družstevných a odborových radách;

58. naliehavo žiada, aby sa v rámci oboch pilierov SPP zaviedli kritériá výberu zohľadňujúce rodové hľadisko a osobitné opatrenia na podporu poľnohospodárok a vidieckych podnikov vedených ženami spolu s prispôsobenými informačnými a poradenskými službami;

59. vyzýva Komisiu, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby zaistili väčšiu sociálnu a hospodársku inklúziu vo vidieckych oblastiach a zabezpečili rovnaké príležitosti a aktívnu účasť žien a najzraniteľnejších skupín; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa finančné prostriedky EÚ využívali na rozvoj odolných, udržateľných a dobre prepojených území, ktoré sú schopné zaručiť všeobecný prístup k bezpečným, dostupným a kvalitným verejným a súkromným tovarom a službám vrátane vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, mobility, digitálnej infraštruktúry a sociálnych služieb, s cieľom posilniť rozvoj miestneho hospodárstva a regionálnu súdržnosť, zvýšiť atraktívnosť vidieckych oblastí a zlepšiť ich prínos k blahobytu celej spoločnosti, a vyzýva členské štáty, aby zabezpečili takéto využívanie finančných prostriedkov EÚ;

60. zdôrazňuje, že dobré prepojenie vo vidieckych oblastiach je nevyhnutné nielen pre hospodársky rozvoj, ale aj pre bezpečnosť a zdravie, a konštatuje, že spoľahlivé komunikačné siete možno využívať v situáciách rodovo motivovaného násilia, na zabezpečenie včasného prístupu k lekárskej starostlivosti v núdzových situáciách a na zvýšenie celkovej bezpečnosti a pohody; vyzýva členské štáty, aby v rámci úsilia o vytvorenie inkluzívnych a bezpečných vidieckych komunít uprednostňovali investície do digitálnej pripojiteľnosti a dopravnej prepojenosti;

61. opätovne potvrdzuje, že treba zvýšiť atraktívnosť povolaní súvisiacich s poľnohospodárstvom, chovom hospodárskych zvierat, rybolovom, námorným odvetvím a životným prostredím v najvzdialenejších regiónoch, najmä pre ženy, vzhľadom na ich organizačnú úlohu na hospodárskej, sociálnej a environmentálnej úrovni, s trvalou podporou zameranou na mladšie generácie;

62. zdôrazňuje, že väčšina zariadení, nástrojov a materiálov používaných v poľnohospodárstve je navrhnutých podľa priemerných mužských vlastností, čo obmedzuje možnosť žien bezpečne a efektívne ich používať; vyjadruje poľutovanie nad tým, že tento nedostatok rodovo citlivého dizajnu prispieva k nadmerným fyzickým nárokom na ženy a odrádza ich od pôsobenia v poľnohospodárstve; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali vývoj a distribúciu ergonomického vybavenia a materiálov prispôsobených potrebám žien;

63. zdôrazňuje, že treba zatraktívniť poľnohospodárske povolanie, najmä pre mladšie generácie a ženy; považuje za nevyhnutné odstrániť stigmu poľnohospodárskeho povolania uznaním toho, že moderné poľnohospodárstvo zahŕňa aj podnikanie, inovácie a pridanú hodnotu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do svojich stratégií a iniciatív zahrnuli opatrenia na podporu poľnohospodárstva ako životaschopného povolania s dobrými vyhliadkami, ktoré spája tradičný a podnikateľský rozmer;

Rovnaký prístup k infraštruktúre, službám a sociálnej ochrane

64. zdôrazňuje, že spravodlivý prístup k infraštruktúre a kvalitným službám, ako je vysokorýchlostný internet, spoľahlivá a udržateľná doprava, vodohospodárske služby, služby starostlivosti o deti a vzdelávacie služby, služby starostlivosti o staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím, včasný prístup k základným zdravotným a sociálnym službám, ako aj iné základné služby, ako sú poštové a bankové služby, sú nevyhnutné na to, aby sa ženy na ostrovoch, vo vidieckych oblastiach a vo vzdialených a najvzdialenejších regiónoch mohli zúčastňovať na hospodárskom, vzdelávacom a občianskom živote; uznáva, že je dôležité zabezpečiť, aby vo vidieckych oblastiach existovali miestne školy; vyzýva členské štáty, aby prípadné zatváranie verejných škôl konzultovali s miestnym obyvateľstvom a navrhli v takýchto prípadoch primerané alternatívy; naliehavo vyzýva na prijatie politík mobility na vidieku zohľadňujúcich rodové hľadisko vrátane bezpečnej, spoľahlivej a cenovo dostupnej verejnej dopravy, služieb na požiadanie, bezpečných zastávok a trás a opatrení na prevenciu a riešenie obťažovania; vyzýva Komisiu, aby vypracovala politiky a nástroje, ktoré zabezpečia prepojenie týchto regiónov, najmä v prípade najvzdialenejších regiónov, prostredníctvom programu financovania POSEI – Doprava, s cieľom zaručiť právo zotrvať, vytvoriť podmienky pre všetkých, a najmä pre ženy, aby mohli zostať v týchto regiónoch, a vytvoriť a rozšíriť príležitosti v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a podnikania;

65. uznáva, že je dôležité umožniť rovnomerné rozdelenie domácich a opatrovateľských povinností s cieľom dosiahnuť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, ktorá je potrebná na to, aby sa ženy mohli zapojiť do podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti; vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby investovali do sociálnych podnikov, družstiev a obchodných modelov súvisiacich so starostlivosťou, ktoré posilňujú postavenie žien na vidieku a zároveň riešia miestne potreby, a aby zabezpečovali primeranú starostlivosť o deti a o staršie osoby a blahobyt komunít; vyzýva členské štáty, aby plnili barcelonské ciele a zabezpečili pokrytie týchto potrieb investíciami do prístupných a cenovo dostupných kvalitných služieb starostlivosti; víta opatrenia, ktoré už niektoré členské štáty v tejto súvislosti prijali, a naliehavo ich žiada, aby plne transponovali a vykonávali smernicu o rovnováhe medzi pracovným

a súkromným životom, a vyzýva Komisiu, aby účinne monitorovala jej vykonávanie;

66. zdôrazňuje, že podnikanie žien v horských a vyľudnených regiónoch Európy dodáva vysokohorským komunitám vitalitu, prispieva k udržaniu dynamiky horských dedín, ochrane krehkých ekosystémov a zabezpečeniu toho, aby život v miestach s vysokou nadmorskou výškou bol naďalej plný príležitostí a hrdosti, a aby poskytovala dobrý prístup k zdrojom a službám špecifických pre ženy;

67. konštatuje, že sezónne ekonomiky, ktoré zahŕňajú činnosti, ako je zber úrody a cestovný ruch, a vyľudňovanie ešte viac zvyšujú izoláciu a zraniteľnosť žien a dievčat; zdôrazňuje, že riešenie týchto prekážok zlepšením prepojenosti, cieleným financovaním a zriadením miestnych podporných sietí je nevyhnutné na uvoľnenie plného potenciálu podnikateliek v horských oblastiach;

68. konštatuje, že nedostatočné služby výpomoci pre poľnohospodárske podniky v mnohých členských štátoch majú dopad najmä na poľnohospodárky; vyzýva členské štáty, aby tieto služby posilnili;

69. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby preskúmali nové koncepcie medzigeneračného bývania vo vidieckych oblastiach, ktoré by spájali bývanie, starostlivosť a komunitný život pre mladé rodiny a staršie osoby a poskytovali by nové impulzy na rozvoj vidieka;

70. zdôrazňuje, že obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane prístupu k právam a službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, a k službám v oblasti duševného zdravia neúmerne postihuje ženy vo vidieckych a v ostrovných oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch, čo prehlbuje existujúce nerovnosti a ohrozuje plné požívanie ich základných práv; zdôrazňuje, že slabá zdravotnícka infraštruktúra, nedostatok zdravotníckych pracovníkov a geografické a dopravné prekážky predstavujú ďalšie prekážky brániace včasnému poskytovaniu primeranej starostlivosti; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili rovnocenný, cenovo dostupný a včasný prístup k základným službám zdravotnej starostlivosti na týchto územiach a ich kontinuitu a aby podporovali inovatívne riešenia, ako sú mobilné kliniky, miestne jednotky, telemedicína, posilnenie kliník primárnej zdravotnej starostlivosti a v relevantných prípadoch opatrenia cezhraničnej starostlivosti a cielené programy prevencie, s cieľom zabezpečiť rovnosť v prístupe k zdravotnej starostlivosti a sociálnu a územnú súdržnosť; okrem toho zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť dostupnosť primeranej podpory a služieb v oblasti duševného zdravia, ktoré by boli prispôsobené osobitným potrebám žien v týchto regiónoch s cieľom riešiť zvýšené riziko izolácie, stresu a vyhorenia;

71. uznáva, že ženy so zdravotným postihnutím sú nedostatočne zastúpené v podnikaní vo vidieckych a v ostrovných oblastiach a najvzdialenejších regiónoch; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že

vzdelávanie, zamestnanie, služby na podporu podnikania na vidieku, programy odbornej prípravy a sieťové podujatia budú prístupné ženám s rôznymi druhmi postihnutia; zdôrazňuje, že digitálne podnikanie a možnosti práce na diaľku môžu byť obzvlášť cenné pre ženy s obmedzenou mobilitou v geograficky izolovaných oblastiach; podporuje výmenu najlepších postupov medzi regiónmi, pokiaľ ide o prispôsobenie podpory podnikania ženám so zdravotným postihnutím; konštatuje, že zlepšenie prístupnosti vo vidieckom podnikateľskom prostredí je prínosom nielen pre podnikateľov a podnikateľky so zdravotným postihnutím, ale aj pre starnúcich podnikateľov či podnikateľky a širšiu komunitu;

72. zdôrazňuje osobitné hospodárske problémy východných pohraničných regiónov vrátane obmedzených pracovných príležitostí a mzdových nerovností; osobitne poukazuje najmä na vysokú mieru nezamestnanosti žien a mladých ľudí v týchto regiónoch, ktorá značne prevyšuje priemer EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali cielené programy na podporu podnikania, uľahčili mladým poľnohospodárkam prístup k pôde a financovaniu a zabezpečili účinné využívanie nástrojov SPP a politiky súdržnosti na posilnenie odolnosti a rozvoja týchto regiónov;

73. zdôrazňuje, že ženy stále prevažne preberajú úlohu opatrovateliek, či už ide o starostlivosť o chorého príbuzného, dieťa alebo staršiu osobu, v dôsledku čoho musia príliš často prerušiť alebo ukončiť profesionálnu kariéru; zdôrazňuje, že treba rozvíjať a sprístupňovať cenovo dostupné a kvalitné služby, najmä starostlivosť o deti, aby sa uľahčilo zosúladenie súkromného a pracovného života, vrátane pokračovania podnikateľských projektov;

74. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci SPP vytvorili integrované „jednotné kontaktné miesto“ s osobitnou sekciou pre ženy vo vidieckych oblastiach, ktoré by bolo prístupné online; zdôrazňuje, že tento nástroj by mal zahŕňať interaktívnu mapu dostupných finančných nástrojov, štandardizované vzory žiadostí a poradenské služby na prípravu podnikateľských plánov a projektov;

75. domnieva sa, že politika súdržnosti by mala posilňovať postavenie žien žijúcich v najvzdialenejších regiónoch EÚ a mala by podporovať rodovú rovnosť, ako aj účinné vykonávanie stratégie EÚ v oblasti rodovej rovnosti v najvzdialenejších regiónoch;

76. zdôrazňuje, že podnikateľská činnosť žien na malých ostrovoch rozhodujúcim spôsobom prispieva k sociálnej súdržnosti, udržateľnosti, posilneniu miestnej identity a k udržateľnému rozvoju; poukazuje na to, že priestorovo obmedzený trh na ostrovoch a vo vzdialených oblastiach obmedzuje rozvoj poľnohospodárstva a implicitne aj podnikateľských iniciatív žien v tejto oblasti a predstavuje výzvu pre podnikanie; v tejto súvislosti vyzýva tvorcov politík EÚ a vnútroštátne orgány, aby na to upriamili svoju pozornosť

a zabezpečili rovnaké podmienky pre podnikateľky na ostrovoch a vzdialených vidieckych územiach;

77. vyzýva členské štáty, aby v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv zabezpečili samostatne zárobkovo činným ženám a vypomáhajúcim manželkám a partnerkám v poľnohospodárskych a remeselných mikropodnikoch účinný prístup k sociálnej ochrane vrátane primeraných dôchodkov a dovoleniek z rodinných dôvodov a prístup k materským, rodičovským a dôchodkovým právam;

Násilie

78. odsudzuje všetky formy rodovo motivovaného násilia ako porušenie základných práv žien a prekážku samostatnosti žien a posilnenia ich ekonomického postavenia, a to aj prostredníctvom podnikania; vyzýva členské štáty, aby uprednostňovali cielenú podporu, ochranné opatrenia a dostupné zdroje pre ženy na vidieku, ktoré sú postihnuté násilím, a zaistili ich bezpečnosť, dôstojnosť a prístup k spravodlivosti, a to aj pre ženy zapojené do obnovy po skončení konfliktu a do úsilia o budovanie mieru; zdôrazňuje, že povaha a podmienky práce žien vo vidieckych a v ostrovných oblastiach, ako aj fyzická izolácia zvyšujú ich zraniteľnosť voči rodovo motivovanému násiliu; požaduje komplexnú prevenciu vrátane zvyšovania povedomia o domácom, ekonomickom, sexuálnom a psychickom násilí a zabezpečenie prístupu k službám, ako sú linky pomoci, podporné služby a útulky, a vyzýva na prijatie účinných opatrení na ukončenie beztrestnosti; zdôrazňuje potrebu cielených kampaní vo vidieckych oblastiach, ktoré umožnia zvýšiť informovanosť o rodovo motivovanom násilí a bojovať proti nemu, najmä v komunitách, kde tradičné rodové roly a ekonomická alebo rodinná závislosť často bránia ženám vyhľadať pomoc či odísť, ak sa nachádzajú v situácii, keď sú vystavené zneužívaniu; opätovne vyzýva EÚ a všetky členské štáty, aby ratifikovali, vykonávali a primerane financovali Istanbulský dohovor a aby ženám vo vidieckych, ostrovných a najvzdialenejších regiónoch zabezpečili rovnaký prístup k službám;

79. zdôrazňuje, že je dôležité, aby ženy a deti, ktoré zažívajú domáce násilie, mali prístup k dôverným službám vo vidieckych komunitách a k útulkom pre ženy; pripomína normu pre útulky pre ženy stanovenú v Istanbulskom dohovore, podľa ktorej má na 10 000 obyvateľov pripadať jedno miesto pre rodinu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že prístup k takýmto útulkom je vo vidieckych oblastiach obmedzený; vyzýva členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby poskytli dostatočnú finančnú podporu a zdroje špecializovaným organizáciám, ktoré sa zaoberajú starostlivosťou o ženy, na zriadenie a prevádzkovanie takýchto útulkov a zaistenie kontinuity poskytovania služieb v postihnutých oblastiach; naliehavo vyzýva členské štáty a miestne orgány, aby aktívne podporovali kultúru rešpektu, dôstojnosti a vzájomného porozumenia so zameraním na posilnenie postavenia vidieckych a zraniteľných komunít, ktoré tvoria ženy a

dievčatá; zdôrazňuje, že otvorený dialóg, rozprávanie príbehov zamerané na osoby, ktoré prežili násilie, kolektívna zodpovednosť za predchádzanie násiliu a pozitívne vzdelávacie iniciatívy môžu zvýšiť empatiu a viesť ku kolektívnemu uzdraveniu;

80. vyzýva členské štáty, aby podporovali zriaďovanie pamätníkov alebo pripomienok venovaných historickej bolesti a utrpeniu žien v povojnových konfliktoch vrátane zločinov spáchaných v geograficky zraniteľných oblastiach, ako sú vidiecke lokality;

81. naliehavo vyzýva na prijatie opatrení, ktoré podporia ekonomickú nezávislosť osôb, ktoré prežili násilie, vrátane cielenej odbornej prípravy, sprostredkovania práce, podnikateľských grantov a mikroúverov, aby mohli bezpečne vstúpiť na trh práce alebo sa naň vrátiť;

82. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že pri vykonávaní smernice (EÚ) 2024/1385 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu[20] sa budú v plnej miere zohľadňovať osobitné potreby obetí vo vidieckych a ostrovných oblastiach; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa vo vnútroštátnych transpozičných plánoch zohľadňovali osobitosti vidieka; naliehavo vyzýva členské štáty, aby využívali nástroje financovania EÚ vrátane politiky súdržnosti a fondov na rozvoj vidieka na podporu úsilia o riešenie rodovo motivovaného násilia vrátane vypracovania cielených stratégií na zabezpečenie toho, aby obete v týchto oblastiach mali rovnaký prístup k spravodlivosti, ochrane a podpore, a to aj prostredníctvom mobilných jednotiek na podporu obetí, liniek pomoci na vidieku, komunitných služieb a kampaní na zvyšovanie informovanosti prispôsobených vidieckemu obyvateľstvu; zdôrazňuje potrebu preklenúť digitálnu priepasť a zlepšiť infraštruktúru s cieľom uľahčiť nahlasovanie a prístup k službám;

83. zdôrazňuje, že absencia statusu alebo nižšie postavenie žien, ktoré pracujú v poľnohospodárskom podniku svojho manžela alebo partnera, prispievajú k ich hospodárskej závislosti; konštatuje, že nižšia miera zamestnanosti žien, prekážky pri dedení pôdy alebo prevzatí vlastníctva poľnohospodárskych podnikov od rodičov, ako aj obmedzený prístup k úverom a financovaniu majú podobný účinok, t. j. zvyšuje sa riziko domáceho a hospodárskeho vykorisťovania;

84. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že podnikanie žien vo vidieckych, ostrovných a najvzdialenejších regiónoch bude mať v rámci VFR na obdobie po roku 2027 plnú podporu; opakuje, že hľadisko rodovej rovnosti treba uplatňovať vo všetkých programoch VFR; zdôrazňuje, že treba zabezpečiť, aby programy financovania

---

20 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1385 zo 14. mája 2024 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu (Ú. v. EÚ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

EÚ, najmä EFRR, ESF+, Fond na spravodlivú transformáciu, Interreg a predovšetkým SPP, politika súdržnosti, program Horizont Európa a Digitálna Európa zahŕňali osobitné opatrenia zamerané na podporu aktívnej účasti žien, podporu vytvárania a konsolidácie vidieckych podnikov a podporu inovácií a digitalizácie; takisto zdôrazňuje, že je dôležité umožniť ženám zjednodušený a účinný prístup k finančným prostriedkom EÚ, ktorý by sa vzťahoval nielen na poľnohospodárske podniky, ale aj na družstvá, miestne združenia a komunitné projekty vedené ženami, s cieľom posilniť územnú súdržnosť, rodovú rovnosť a hospodársku životaschopnosť vidieckych a ostrovných oblastí a najvzdialenejších komunít; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zviditeľnili a sprístupnili možnosti financovania určené osobitne pre ženy vo vidieckych oblastiach, a to aj cielenými informačnými a propagačnými kampaňami zameranými na zvýšenie informovanosti a využívania týchto možností; víta nedávne oznámenie EIB o rozšírení jej rámca pre dlhopisy na zvyšovanie povedomia o udržateľnosti o dva nové sociálne ciele, a to rodovú rovnosť a posilnenie ekonomického postavenia žien, čo predstavuje krok vpred pri začleňovaní rodového rozmeru do financovania;

85. dôrazne nesúhlasí s centralizáciou fondov politiky súdržnosti, pretože podpora žien prostredníctvom fondov politiky súdržnosti by potom závisela od dobrej vôle a prideľovania prostriedkov národnými vládami namiesto regionálnej úrovne; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a členské štáty, aby dodržiavali zásady viacúrovňového riadenia, miestnych riešení a zásadu partnerstva, ako sú stanovené v zmluvách;

86. podporuje stratégiu Komisie pre úniu úspor a investícií, ako aj vytvorenie a rozšírenie inkluzívnych finančných nástrojov vrátane účtu investičných úspor s označením EÚ na zvýšenie a uľahčenie prístupu spoločností z EÚ k financovaniu; vyzýva na vytvorenie účtu investičných úspor určeného osobitne pre ženy žijúce v znevýhodnených oblastiach;

87. víta všetky príklady, ktoré pripomínajú obetavosť poľnohospodárok a podporujú povedomie o udržateľných poľnohospodárskych postupoch vychádzajúcich z európskych tradícií;

88. zdôrazňuje, že politiky na podporu podnikania žien vo vidieckych, ostrovných a najvzdialenejších regiónoch musia prijať prierezový prístup a uznať, že skúsenosti žien a ich prístup k príležitostiam sú formované viacerými a vzájomne sa prelínajúcimi faktormi;

89. zdôrazňuje, že rôzne iniciatívy EÚ a programy financovania EÚ musia byť navrhnuté a realizované prierezovo, pričom treba riešiť viaceré a prekrývajúce sa prekážky, ktorým ženy čelia, a zabezpečiť,

aby žiadna podnikateľka nebola vylúčená alebo ponechaná bez primeranej podpory;

90. zdôrazňuje význam mobilizácie všetkých subjektov finančného systému s cieľom zlepšiť prístup žien k financovaniu a na tento účel podporuje vytvorenie európskej charty pre rovnaký prístup k financovaniu;

91. opakuje, že je potrebné, aby EÚ prijala komplexnú a integrovanú stratégiu pre podnikanie žien vo vidieckych a ostrovných oblastiach a najvzdialenejších regiónoch, v ktorej by sa stanovili jasné a merateľné ciele a koordinované opatrenia v rámci rôznych nástrojov financovania EÚ; žiada, aby sa na túto stratégiu vyčlenili osobitné, stabilné a primerané finančné zdroje, ako aj špecializované mechanizmy financovania prispôsobené osobitostiam týchto území s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup, podporiť inovácie a digitalizáciu a posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť EÚ a zaistiť primeranú podporu zo strany členských štátov;

92. zdôrazňuje prínos programu LEADER a miestneho rozvoja vedeného komunitou k rodovej rovnosti a posilneniu postavenia na miestnej úrovni; vyzýva na zachovanie a posilnenie týchto prístupov a na účelové vyčlenenie prostriedkov so zjednodušeným prístupom pre iniciatívy vedené ženami;

93. vyzýva EÚ a členské štáty, aby bojovali proti obchodovaniu so ženami a nútenej prostitúcii pomocou komplexnej stratégie, ktorá zahŕňa prevenciu, účinné trestné stíhanie, cezhraničnú spoluprácu, ako aj pomoc obetiam a ich ochranu; zdôrazňuje, že ženy musia mať možnosť samy rozhodovať o tom, akú prácu budú vykonávať;

°

° °

94. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.